

որ ամենէն կակուղ նիւթն են կարծր երկրին, պիտի քաշուէին «երկինքի բարձրութիւն», բոլորովին առկալս մնալով այն միջոցին մէջ, որ իրարմէ կը զատէ երկու երկնային մարմինները:

Թէ ովկիանոսին ջուրերը որ եւ է տեղէ մը վեր բարձրացած պիտի բլլան 10 էն մինչեւ 25 մղոն բարձր տիտանեան ալիքներով, շատ բանաւոր վարկած մընէ ասիկա: Զուրեւ այս բարձրացումը անշուշտ արագ պիտի բլլայ, եւ անհրաժեշտօրէն անմիջական աւեր պիտի չպատճառէ ուրեմն. բայց այն վայրկեանին երբ երկու մարմինները կը բաժնուին իրարմէ, ջուրերը բնականաբար պիտի նահանջեն խոժոժումով մը, եւ պիտի ողողեն ցամաքները՝ ամենաբարձր լեռներու կատարներէն ալ վեր:

Պէտք է դիտել որ երկրին ջուրերը կը ծածկեն անոր ամբողջ մակերեսային հինգ ութերորդը: Արդ՝ եթէ ճիշդ է այս տեսութիւնը, նահանջող ջուրերը պիտի խոժեն երկրագունդի զրեթէ բոլոր ցամաքներուն վրայ: Այս տիտանեան խառնակութիւնը վայրկեանակա՛ն ալ պիտի չբլլայ: Յառաջ եկած վիթխարի ալիքները անմիջապէս պիտի չխաղաղին, եւ ալիքներու թափը հաւանաբար բաւական պիտի բլլայ պատճառ դառնալու որ ջուրերը արշաւեն երկրի շուրջը շատ մը օրեր: Կրնայ նոյնիսկ ամիսներ տեսել ինչ ինչ ցամաքներու համար, մինչեւ որ ջուրերը պարպուին. անկասկած նոր ովկիանոսներ երեւան պիտի գան, իսկ հիններն ալ տեսականապէս ցամաքներ պիտի բլլան: Ասոր վկայ է Փրօֆ. Բայթի դիտողութիւնը չինական Հան Հայ քուսած պատմական ովկիանոսին նկատմամբ:

Թէ այսպիսի խառնակութիւն մը ո՛րչափ կրնայ երկար տեսել մինչեւ որ ովկիանոսները վերջնականապէս նորէն գան հանգիստ, այժմ անկարելի է գիտնալ, բայց անկասկած ժամանակը բաւական երկար պիտի բլլայ: Լաւ ծանօթ երեսոյթ մըն է որ ամպի պայթում մը երբեմն կ'ողողէ երկրի մը մէկ մասը քանի մը օր, մինչեւ որ ջուրերը վերջնականապէս քաշուին, հոգին մէջ քամուելով կամ գետերու միջոցաւ տարուելով: Այսպիսի տեղական ողողում մը հաւանաբար միջին հաշուով մը 10 կամ 15 տարէ աւելի խոր չ'ըլլար:

Ուրեմն, եթէ օրեր պէտք են որպէս զի ջուրերը քաշուին ասանկ զուտ տեղական բանէ մը, ո՞րքան երկար պիտի տեսէր ջուրերուն վերջնականապէս աներևութանալը, եթէ որ եւ է տեղ 10 էն 25 մղոն խորութեամբ ովկիանոսային ալիք մը աւելք երկիրը:

Հայացուց
ՆՈՒԱՅՐ ՍՐԿ. ՊՅՂՍՐԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆՔ

Ա.

ՀՈԳԵՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ. Գրեց ՏՐ. Գ. Ա. մատեն-Տ. Գ. Հրազդան, 1925 Պէտք, էջ iv. + 38. զին 20 Ս. Գ.

Գրողին հեղինակը այսպէս կը ծանօթացնէ իր նիւթը «երկու խօսքին մէջ»։—Հոգեվերլուծման ծրուանդ առած օրէն մինչեւ իր այսօրուան վիճակին վրայ եթէ մարդ ընդհանուր ակնարկ մը նետէ, կը տեսնէ թէ ան ի՛նչ հետաքրքրական փութերէ անցած է: Սոսկ վարկած մը իր սկզբնաւորութեան, յետոյ եղած է դարմանումի մեթոս մը. ապա դարձած է տեսութիւն մը, ի վերջոյ վարդապետութիւն մը, հոգեբանական հոսանք դարձող մը եւ այսօր արդէն գիտութիւն մը եղած է»։... «Այսօր զանազան գիտուններ հոգեվերլուծումով կը զբաղին: Բացի հոգեբոյժ բժիշկներէն, մանկավարժներ, հոգեբաններ, ընկերաբաններ, փիլիսոփաներ, գրագէտներ, արուեստագէտներ եւս անով կը պարտալին եւ զայն կը մշակեն: Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը, կ'աշխատի անկէ օգտուիլ իր մարզին մէջ»:

Բայց ի՛նչ է այս նոր գիտութիւնը, որուն կարեւորութիւն կուտան, քայի բժիշկներէն, վերոյիշեալ շատ մը գիտնականները. ներկայ գրողը բաւական զաղափար մը կուտայ այդ մասին. ըստ հեղինակին առաջադրութեան՝ թէ իր նպատակն է այս գիտութեան Հայր Յրոյայ «տեսութիւններուն մասին հակիրճ ուրուագիծ մը նեկայացնելը»:

Գրողը գրուած է պարզ եւ հասկնալի լեզուով մը: Տեղ տեղ եթէ աւելի ընդարձակ խօսքեր ազդէ պիտի բլլար: Տպագրական սխալներ սպրդած են հոս հոն. - փոքրիկ թերութիւն մը:

Հեղինակը շատ օգտակար գործ կը կատարած է իր սոյն գրողին միջոցաւ ծանօթացնելով հոգեվերլուծումը, իր գլխաւոր գիծերուն մէջ, հայ հասարակութեան: Հոգեվերլուծումը այնքան հետաքրքրական եւ օգտակար գիտութիւն մը կը ներկայանայ որ մարդ կը մղուի իսկոյն ասոյին անդին դիմելու աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ առնելու համար: Գծախառնար մեր լեզուով ուրիշ հրատարակութեան մը ծանօթ չենք: Հեղինակը արժանի է շնորհակալութեան իր ըրած այս ծառայութեան համար:

Ն. Ս. Գ.